

Geldboekje

አብ ጉዳይ ገንዘብኩም ባዕልኹም እለዩ



"እብ ዝ ጉዳይ ገንዘብ በዓል ቤተይ እዩ ዝኣልዮ
ነይሩ።
ምስ ዓረፊ ደግ
ዓበይቲ ዕዳታት ከም ዝነበሮ ፈሊጠ።

ፍርቂ ካብ ኩለን ደቂ ኣንስትዮ ሆላንድ ንገንዘብ ኣብ መጻምድተን እየን ዝምርኮሳ። ወይ ድማ ናይ መንግስቲ ጥቕሚ ይረኽባ። ስለዚ ብገንዘብ ናጻ ኣይኮናን። ብዙሓት ደቂ ኣንስትዮ ነዚ ባዕለን እየን ዝመርጹ። ናይ ገንዘብ ጉዳይ ንመጻምድትን ከገድፋ ይመርጹ።

ብኸልተ እግረን ደው ከብላ ዝደልያ ደቂ ኣንስትዮ እውን ኣለዋ፡ ግን ከኣ ተግባራትን ኣለዋ። ብመጻምድተን ወይ ብወለደን (እንዳ ኣሓሙእም)። ከሰርሓ ኣይፍቀደለልን እዩ። ናይ ባዕለን ናይ ባንክ ካርድ የብለንን። ንነፍሲ ወከፍ ክፍሊት ፍቓድ ክሓታ ኣለወን። ወይ ይሰርሓ፡ ግን ከኣ ብገንዘብን እንታይ ከም ዝገብርኣ ክውስና ኣይፍቀደለንን። ፍትሕ ነዘን ደቂ ኣንስትዮ ዝያዳ ከቢድ እዩ። መብዛሕትኡ ግዜ እንታይ መሰል ከም ዘለወን ኣይፈልጣን እየን።

ጉዳይ ገንዘብ ኣገዳሲ ምዃኑ ምርዳእ ኣገዳሲ እዩ። ሽዑ ገንዘባዊ ጸገማት ናይ ምህላው ተኸእሎኺ ይንኪ። ናይ ገዛእ ርእሰኺ ገንዘብ ኣታዊ ትገብሪ እንተ ቼንኪ ድማ፡ ናይ ገዛእ ርእሰኺ ምርጫታት ክትገብሪ እውን ዝቐለለ ይኸውን።

ኣብዛ ንእሽቶ መጽሓፍ ብዛዕባ ገንዘብ ዝምልከት ሓበሬታ ንህብ። ብዛዕባ ምዕቋር፡ ልቓሕ፡ ዕዳን መድሕንን ክተንብቢ ኢኺ። ምስ ተመርጻኺ እንታይ ክተስተውዕል ኣለኪ። ፍትሕ እንተደሊኺ እንታይ መሰል ኣለኪ። ከመይ ጌርኪ ብዝበለጸ ገዝሚኺ ከም እትዕቅቢ። ምስ ገንዘባዊ ጸገማትን ካልእን ናበይ ክትጥምቲ ትኸእሊ።

ኣታ ንእሽቶ መጽሓፍ ወዲእኪያዶ? ድሕሪኡ ናብ ዓርክኺ ኣሕልፍያ።

ፍቕሪ፡ ንናጽነት ኣንስቲ

ብፋይናንስ ከሳብ ከንደይ ናጻ ኢኺ?

ንኹነታትኪ ዝገልጽ ምልክት ግበራ፡-

- ንነብሳይ ንምእሳይ ከምእውን/ወይ ንስድራይ ንምሕብጥብ እኹል ገንዘብ እረከብ።
- ናይ ባዕለይ ፋይናንሳዊ ምርጫታት ከገብር እኹል እየ።
- ኣበል ናይ ምሕታትን ምትዕርራይን ዓቕሚ ኣለኒ
(ብመልክዕ ገንዘብ ዝግበር ሓገዝ)።
- ናይ ባዕለይ ናይ ቼክን ምዕቋርን ባንኪ ሕሳብ ኣለኒ፡ ናተይ ዝኾነ መጠን ገንዘብ ድማ ከራኢ ይኹል እየ።
- ምምሕዳረይ ብስርዓት ከቐምጥን ክሕዞን ይኹል እየ።
- ኣነ DigiD ኣለኒ ከምእውን ብዘይ ስግኣት ከጥቀመሉ ይኹል እየ።
- ከፍሊት ኣብ ግዚኡ ክኸፍል እኹል እየ።
- ኣታዊታተይን ወጻኢታተይን ብወርሒ ወይ ብዓመት ክትልም እኹል እየ።
- ገንዘብ ከውጽእ ከለኹ ጽቡቕ ምርጫታት ከገብር እኹል እየ።
- ብብልሒ መንገዲ ከለቃሕ ይኹል እየ። ገንዘብ ከመልሶ ዝኹል እንተ ኹይነ ጥራይ እየ ዝልቃሕ።
- ንዝተጸበኸዎ ወይ ዘይተጸበኸዎ ወጻኢታት ገንዘብ ከቐምጥ እኹል እየ።
- እንታይ ዓይነት መድሕን ከም ዘሎን ኣየኖት ከም ዘድልዩንን እፈልጥ እየ።
- ምስ ፋይናንሳዊ ጸገማት ናበይ ከም ዝጥምት እፈልጥ እየ።

ልዕሊ 10 ምልክት'ዶ ጌርኪ? እንተጌርኪ ኣብ ቅነዕ መንገዲ ኢኺ ዘለኺ፡ ትሕቲ ዓሰርተ ምልክት'ዶ ጌርኪ? እንተጌርኪ ቀልጢፍኪ ኣንብቢ።





ናይ ባንክ ዋኒን

"በዓል ቤተይ ኩሉ ገንዘብ ዝሓትወሉ ናይ ባንክ ሕሳብ ኣለዎ። ንዓይ ሕሳብ ኣድላዩ ኮይኑ ኣይመሰሎን። ኩሉ ግዜ ገንዘብ ክሓቶ ኣለኒ። ስለዚ ብሕቡእ ኣብ ካልእ ባንክ ሕሳብ ክፊተ። ኩሉ ካብ ዕዳጋ ዝተረፈኒ ገንዘብ ናብቲ ሕሳብ የቐምጦ።"

ናይ ባንክ ሕሳብ ኣድላዩ እዩ። ገንዘብ ናብኡ ከተቐምጡ። ክትቅበሉን ከተሰጋግሩን ትክእሉ ኢኹም። ኣብ ሆላንድ ዘሎ ኩሉ ሰብ ናይ ባንክ ሕሳብ ክረከብ መሰል ኣለዎ። ካብ 18 ዓመት ዕድመ ጀሚሩ ብሕታዊ ናይ ባንክ ሕሳብ ክትከፍቱ ትክእሉ ኢኹም። ካብ ዝኾነ ሰብ ፍቓድ ኣየድልዩኩምን እዩ። ኣብ ሆላንድ ክትነብሩ ኣለኩም። ከምኡ'ውን ናይ ሆላንድ ፓስፖርት፣ መንነት ወረቐት፣ ፍቓድ መዘወሪ መኪና ወይ መንበሪ ፍቓድ ክህልወኩም ኣለዎ።

ብሕቡእ ናይ ባንክ ሕሳብ ምኽፋት

ናይ ባዕልኹም ሕሳብ ትደልዩ ግን ዝኾነ ሰብ ክፈልጥ ኣይትደልዩን? ከምዚ እንተኾይኑ ምስቲ ባንክ ጽቡቕ ምድላዎት ግበሩ። ናብ ዝኹም ፖስታ ከምዘይሰዱ ተሰማምዑ። ብዛዕባኡ ክትሃረቡ ትደልዩ? ንናጽነት ኣንስቲ ርኽቡ ብቑጽጺ ስልኪ 070-3626506 ወይ info@femmesforfreedom.com.



ምምሕዳር

ምስ ገንዘብ ዝተኣሳሰር ኩሉ ኣብ ፋይል ወይ ኣብ ኮምፒተር ኣቐምጥዎ።

ፋይል፦ ክፍሊታት፡ ናይ ክፍሊት ስለፕ፡ ካብ መድሕን ዝመጸ ደብዳቤታትን ካልእን ሰሪዕካ ምቕማጥ። ኣብ መፍለዩ ዘለዎ ፋይል ኣቐምጡ። ብኢመይል ዝግበር ፖስታ ተሓተሙ ኣብቲ ፋይል ክቐመጥ ይኸእል። **ኮምፕዩተር፦** ቀንዲ ፋይል ፍጠሩ እም 'Administration' ኢልኩም ሰይምዎ። ኣብዚ ንኹሉ ኣታዊታት፡ ክራይ ዝዛ፡ መድሕን፡ ምዝገባን ካልእን ዝኸውን ንኡስ-ፋይላት ምግባር። ሕሳባትኩም ኣውራጅኩም ኣብቲ ፋይል ኣቐምጥዎ። ብብእዋኑ ኣብ ፍላሽ/usb stick ናይ ፋይልኩም ቅዳሕ ግበሩ።

ኩሉ ገለ ክትልእኩዎ ዘለኩም ፖስታ ኣብ ፍሉይ ቦታ ኣቐምጥዎ። ካብቲ ዝተኣከበ ሕሳብ ክፈልኩም ዲኹም? ከምዚ እንተኾይኑ ኣብቲ ትኸክለኛ ፋይል ኣቐምጥዎ። ኒቡድ ምምሕዳርኩም ብኸመይ ከም እተመዓራርይዎ ዝገልጽ ናይ ነጻ ናይ ኢመይል ኮርስ ኣለዎ። በዚ መንገዲ ተመዝገቡ

www.nibud.nl/tools/e-mailcoaching-bewaar.

"እንን በዓል ቤተይ ነበርን ኣብ ማሕበረሰብ ንብረት ኢና ተመርዕና። ስለዚ ኣብቲ ፍትሕ ዝነበረሉ እዋን ፍርቂ ኩሉ ንብረት ክረክብ መሰል ነይሩኒ። ኣብ ወጻኢ ሃገር ናይ ዝዛን ናይ ባንክ ሕሳብን ኣለዎ። ኣብ ቤት ፍርዲ፡ እዚ ሓቂ ኣይኮነን ኢሉ። እቲ ዘሕዝን ግን መርትዖ ኣይነበረንን። ከም ውጽኢቱ ድማ ካብቶም ንብረታት ዝረኽብኩዎ ነገር ኣይነበረን።"

ኣብ ጉዳይ ገንዘብ ክትኣትዊ ኣይፍቀደልኩን ድዩ?

ሕጂ እውን፡ ከም ገንዘብ፡ ዝዛ፡ መኪና፡ ንግዲ ዝአመሰለ እንታይ ዓይነት ንብረት ከምዘለኩ ምፍላጥኪ ኣረጋግጺ። ኣብዚን ኣብ ወጻእን። ናይ መዛግብቲ ስእሊ ምውሳድ፡ ከም ናይ ባንክ መግለጺ፡ ናይ ግብሪ ምልክታ፡ ናይ ንብረት ውዕልን ናይ ባንክ ሕሳብ ቁጽሪን። እዚኣም ከም መርትዖ ኣቐምጥዮም። ፌርማኺ ኣብ ባይ ወረቐት ወይ ኣብ ትሕቲ ዘይተረድኣኪ ሰነድ ፈጺምኪ ኣይተንብሪ።



ኢታዊ

ኢታዊ ማለት ዝኾነ ይኹን ናብ ሕሳብኩም ኣትረኽብዎ መጠን ገንዘብ እዩ።
ዝተፈላለዩ ዓይነታት ኢታዊታት ኣለዉ፡-

ደሞዝ፡- ብስራሕ ኣትረኽብዎ ገንዘብ።

ኣበል፡- ንገለ ክፋል ናይ ጥዕና መድሕንኩም፣ ክራይ ዝኹም ወይ ወጻኢታት ውላድኩም ንምክፋል ካብ መንግስቲ ዝመጽእ ገንዘብ።

ረብሓ፡- ንሓደ ሰብ ብመንግስቲ ዝኸፍሎ ድምር ገንዘብ። ንኣብነት ስራሕ እንተዘይብልኩም (ድሕሪ ደጊም) ወይ እንተሓሚምኩም ረብሓ ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም።

ረብሓ ድሕንነት/ዌልፌር፡- ኢታዊ ዘይብልኩም ወይ ኣዝዩ ትሑት ኢታዊ እንተሃልዩኩም ክትነብርሉ ኣትኽእሉ ካብ መንግስቲ ዝወሃብ ገንዘብ። ኣቲ ገንዘብ ንመግቢኹም፣ ክራይ ዝኹምን ካልእ ኣገዳሲ ወጻኢታትን ክትከፍልሉ የኽእለኩም።

ረብሓ ህጻናት፡- ክሳብ 18 ዓመት ዝዕድሚኡም ቆልዑ ኣለዉኹምዶ? ከምዚ እንተኾይኑ መንግስቲ ምስ ምዕባይ ውላድኩም ዝተኣሳሰር ወጻኢታት ንምክፋል ይሕግዝ እዩ።

ኣብ www.berekenuwrecht.nl: እንታይ መሰል ክህልወኩም ከም ዝኽእል ክትግብጡ ትኽእሉ ኢኹም።

DigiD

"በታይ ቤተይ ብሕቡእ ናይ DigiD ኣካውንተይ ተጠቒሙለይ።
ኩሉ እቲ ኣበል ኣብ ናይ ዝሓር ርእሱ ሕሳብ ኣእትዩም"።



DigiD (ዲጂታላዊ መንነት) ከም ሓደ ዓይነት ፓስፖርት እዩ፣ ግን ኣብ ኢንተርነት። ብDigiD፡ ግብሪ ምልክታኹም ክትመልኡ ትኽእሉ ኢኹም። ጉዳያት ክንክን ጥዕና ምድላው። ንረብሓታት ክተመልኩቱ፣ ካልእ ብዙሕ ድማ። ናይ ባዕልኹም DigiD ክህልወኩም ኣገዳሲ እዩ። ፓስፖርድኹም ብውሑስ ኣቐምጥም፡ ምታን ዝኾነ ሰብ ብዘይግቡእ ክጥቀሙሉ ከይኽእል።

ብዛዕባ DigiD ቀለልቲ መብርሂታት ንምርካብ፡ <https://digid.steffie.nl/nl/meer-over-deze-website/> ረእዩ። ንስደተኛታት ዝኸውን ናይ ዲጂስቲቲቨሽን ኮርስ ንምርካብ ኣብዚ ተወከሱ www.digisterker.nl/digisterker-voor-vluchtelingen.





ወጻኢታት

ወጻኢታት ኩሉ ካብ ሕሳብኩም ዝወጽእ መጠን ገንዘብ እዩ። ዝተፈላለዩ ዓይነታት ወጻኢታት ኣለዉ፡-

ቀዋሚ ወጻኢታት፡- ኣብ ውዕል ዝተሰማምዕኩም ለምሳሌም ወጻኢታት። እዚ እም መብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ ሓደ ዓይነት እዮም፡ ከም ክራይ ዝዛ፡ ጋዝ፡ ማይ፡ ኤሌክትሪክ፡ ምዝገባ ተሌፎንን መድሕን ጥዕናን ዝኣመሰሉ።

ወጻኢታት ዝዛ፡- ብተደጋጋሚ ዝደግሙ ወጻኢታት፡ ከም መግብን ውልቃዊ ክንክንን። እቲ መጠን ገንዘብ ብብእዎኑ ክፈላለ ይኽእል እዩ።

ወጻኢታት ንፍሉይ ምኽንያት፡- ሓሓሲ፡ ዘጋጥም ወጻኢታት፡ ከም ሓዳስ መሕጸቢ ማሸን፡ መኪና፡ በዓላትን ካልእን ዝኣመሰሉ። ነዚ እቶም ወርሓዊ ገንዘብ ኣቐምጡ።

ኣታዊታትኩምን ወጻኢታትኩምን ንምምዕርራይ ዝሕግዙ ኣርባዕተ ስጉምትታት፡-

1. ኣታዊኹም ድምሩ።
2. ወጻኢታትኩም ድምሩ።
3. ወጻኢታትኩም ካብ ኣታዊኹም ኣጉድሉ። ዝተረፈኩም ገንዘብ ዓቕቡ።
4. እኹል ገንዘብ ኣይትዕቅቡን? ነዚ ረኣዩ www.nibud.nl/tools/stappenplan-bespaarplan-maken/ ከመይ ጌርካ ትዕቅብ ዝብል ምኽርታት ንምርካብ።

ኣብ ገጽ 23፡ ኣታዊኹምን ወጻኢታትኩምን እትጽሕፍሉ ሰሌዳ ክትረኽቡ ኢኹም።

ምኽራ፡- ኣይትግበሩ ኩሉ ግዜ ገንዘብኩም ናባይ ከም ዝኸይድ ትፈልጡ?
መዝገብ ገንዘብ ምሓዝ ወይ ባጀት ምግባር ገንዘብኩም ክትውጥኑ ክሕግዙኩም ይኽእል። ብጻኡ www.nibud.nl/onderwerpen/rondkomen/plannen-en-begroten/#kasboek.

"ዕሸል ወደይ ብሸክለታኡ ናብታ
ናይ ጎረቤት ደው ዝበለት መኪና ኢጋጭዩዋ። እታ
መኪና ብዕምቆት ተጻሕጊራ። ንኸትጽግን ዋጋኡ
1500 ዩሮ እዩ። እቲ ዘሕጉስ ነገር፣
ናይ ሓላፍነት መድሕን ኣለና። እቲ
መድሕን ነቲ ጉድኣት ከፊሉ። ተዘይኮይኑ ግን፣
ንሕና ባዕልና ክንከፍሎ ምተገደድና ኔርና፣
ንመነባብሮና ኣብ እንቓለስሉ እዋን"።



መድሕናት

መድሕን አብ መንጎን አብ መንጎኹምን ሓደ ናይ መድሕን ኩባንያን ዝግበር ስምምዕ እዩ። ገለ ሕማቕ ነገር እንተጋጠሙ ባዕልኹም ከትከፍልዎ ዘይትኸእሉ ወጻኢታት ንነብስኹም ተውሕስዎ። ነዚ ድማ ብወርሒ ወይ ብዓመት ነቲ ትካል መድሕን ገንዘብ ትኸፍልዎ። ዝተፈላለዩ ዓይነታት መድሕን ኣለዉ፡-

- **መድሕን ጥዕና ንኹሉ** አብ ሆላንድ ዝርከብ ዕድሚኡ 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾነ ሰብ ግዴታ እዩ። ህጻናት ብነጻ ናይ ሓባር ውሕስነት ይወሃቦም። መጥባሕቲ የድልየኩም ድዩ ወይስ ካብ ሓኪም መድሃኒት ትረከቡ? እቲ መድሕን ነቲ ወጻኢታት ይኸፍሎ።
- **ናይ ሞተር ተሽከርካሪ ተሓታትነት መድሕን** መኪና ወይ ሞተር ብሽክለታ እንተሃልዩኩም ግዴታ እዩ። እንተድኣ ሓደጋ መኪና ኢጋጢሙኩምን አብ ካልእ መኪና ዕንወት እንተኣጋጢሙን፡ እቲ መድሕን ነቲ ዕንወት ይኸፍሎ።
- ምስ **ናይ ገዛ ትሕዝቶታት መድሕን**፡ አብ ገዛኹም ንዘሎ ንብረትኩም ውሕስነት፣ ንኣብነት ስርቂትን ዕንወትን ምስ ዘጋጥመኩም። አብ ገዛኹም ምፍሳስ ኣሎ ድዩ ከምእውን መሬትኩም ተበላሽዩ ድዩ? እቲ መድሕን ነቲ ዝወረደ ጉድኣት ይኸፍሎ።
- **ናይ ሕጋዊ ወጻኢታት መድሕን** ሕጋዊ ጸገማት ምስ ዘጋጥም ናይ ጠበቓኹም ክፍሊት ይኸፍል። ምኽንያቱ ንኣብነት ካብ ሰራሕ ተባሪርኩም ጠበቓ ዘድልየኩም እንተኾይኑ።
- **ናይ ሓላፍነት መድሕን** ብፍላይ ቆልዑ እንተሃልዮምኹም ጠቓሚ እዩ። ከምዚ እንተኾይኑ ሓደ ካባኻትኩም አብ ንብረት ካልእ ሰብ ዕንወት እንተውራዕዎ ውሕስነት ይወሃቦኩም።

ብዙሓት ዓይነታት መድሕን ኣለዉ። እንታይ ከም ዘድልየኩም ኣጸቢቕኩም ሕሰቡ እም ንዓኹም ዝምጥን መድሕን ምረጹ።



ምዕቋር

ምዕቋር ማለት ንደሓር ዝኸውን ገንዘብ ምዕቃብ ማለት እዩ። ንናይ ሓጋይ ካብት፡ ንጫማ፡ ንበዓል፡ ንሓዳስ መኪና፡ ንመርዓኹም ወዘተ ክትቁጥቡ ትኸእሉ ኢኹም። ከምእውን ንዘይሓሰብኩም ወጻኢታት ክትቁጥቡ ትኸእሉ ኢኹም። ከም ዝተሰበረት መጻጸቢት ማሸን ዝኣመሰሉ። ካብ እቶትኩም 10% ክትቁጥቡ ፈትኑ።

ንምዕቋር ዝሕገዙ ምኽርታት፡-

- **ዕላማ ምዕቋርን ውጥን ምዕቋርን ምግባር፡-** ንምንታይ ኢኹም ትዕቅቡ ዘለኹም? ንኸንደይ ግዜ ክትዕቅቡ ትደልዩ? ኣብ ሰሙን ክንደይ ገንዘብ ክትቁጥቡ ኣለኩም?
- **ምስጢራዊ ምዕቋር፡-** ኣታዊ የብልኩምን ድዩ? ካብ መጻምድትኹም ውሑድ ወይ ዋላ ሓንቲ ገንዘብ ኣይትረኽቡን? ብዝኸነ ገንዘብ ብንጎ ምቕማጥ ፈትኑ። ንኣብነት ኣብ እትዕድግሉ እዋን ማልስ ምቕማጥ።
- **ኣውቶማቲካዊ ምዕቋር፡-** እዚ ኣብ ባንክኹም ብዘሎ ናይ ምዕቋር ሕሳብ ኣቢልኩም ክትገብርዎ ትኸእሉ ኢኹም። ኣብ ሰሙን፡ ወርሒ ወይ ዓመት ክንደይ ውሱን መጠን ገንዘብ ክተቐምጡ ከምእትኸእሉ ሕሰቡ። ነዚ ድማ ኣታዊኹምን ወጻኢታትኩምን ርኣዩ።
- **ናይ ጉጅለ ምዕቋር/ምዕቋር ዓንኬላት፡-** ተሳተፍቲ ኣብ ዝተወሰነ ግዜ መጠን ገንዘብ ኣብ መዕቆቢ የእትዉ። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ኣኼባ፡ ሓደ ኻብቶም ኣባላት ካብቲ መዕቆቢ ነቲ ኹሉ ገንዘብ ይወስድ። በዚ መንገዲ እዚ፡ ሕጂ'ውን ኣብ ትሑት ኣታዊ ገለ ገንዘብ ክትቁጥቡ ትኸእሉ ኢኹም። ንዝያዳ ሓበሬታ www.cash2grow.nl/spaarkringen/ ረኣዩ።

ንተወሳኺ ምኽርታት ምዕቋር www.femmesforfreedom.com ረኣዩ።



ምልቃሕ

ልቆሕ ምውሳድ ንግዚኡ ዝያዳ ገንዘብ ይህበኩም። እዚ መፍትሒ ከኸውን ይኸእል እዩ፡፡ ግን ኣብ ግዚኡ ክትመልሱም ምስ እትኸእሉ ጥራይ እዩ። ሓደ ሓደ ግዜ ከምኡ ኣይከውንን እዩ፡፡ እዚ ድማ ኣብ ዕዳ ከእትወካ ይኸእል እዩ። ስለዚ ድማ እዩ ዳርጋ ኩሉ ግዜ ምዕቋር ንዓበይቲ ወጻኢታት ምጥቃም ዝሓሸ ዝኸውን። ካልእ ኣማራጺ የብልኩምን? ከምዚ እንተኾይኑ ዝስዕብ ፈትሹ www.wijzerinmoney matters.nl/lenen/wanneer-kies-je-welke-lening.

ገንዘብ ምልቃሕ

ሓደ ሰብ ካብኩም ገንዘብ ኪልቃሕ ዝደሊ እውን ኪኸውን ይኸእል እዩ። ሓደ ሓደ ግዜ 'ኣይፋልግ' ምባል ኣጸጋሚ እዩ። ሓደ ሰብ ገንዘብ ክሓተኩም ከሎ ነዘም ዝስዕቡ ሕቶታት ንነብስኩም ሕተቱ፡-

1. ስለምንታይ እዩ እዚ ሰብ ካባይ ገንዘብ ዝደሊ? ሓደ ሰብ ዝብለጸልኩም ዘሎ ኮይኑ እንተተሰሚዑኩም ገንዘብ ኣይትሃቡ።
2. እቲ ገንዘብ ክጸንሓሊይ ይኸእል ድዩ? እንተዘይኮይኑ። ገንዘብ ኣይትሃቡ።
3. እቲ ገንዘብ ዝሓትት ሰብ ድር ናይ ገንዘብ ጸገም ኣለዎ ድዩ? ከምዚ እንተኾይኑ እቲ ገንዘብ ናይ ዘይምምላስ ዕድል ኣሎ። ከምኡ'ውን መብዛሕትኡ ግዜ ዝያዳ ገንዘብ መፍትሒ ኣይኮነን። ብኻልእ መገዲ ክትሕግዙ ፈትኑ። ነቲ ስራሕቲ ወረቐት ብሓባር ስርሕዎ ወይ ድማ ካብ ኮሙን ሓገዝ ሕተቱ።
4. ኣማራጺ ዘይብልኩም ኮይኑ ዶ ይሰምዓኩም? ገንዘብኩም እዩ። ስለዚ ኩሉ ግዜ ምርጫ ኣለኩም። ብሓቂ ክተጽንሑም ከምዘይትኸእሉ ግለጹ። ካልኣት ገንዘብኩም ክረኽብዎ እንተኸኢሎም መመኽንይታ ፍጠሩ።
5. ገንዘብ ተለቕሑ? ስምምዓት ኣብ መብጽዓ መዘከርታ ጽሑፉ። እዚ ዝተሰማምዕኩም ጽሑፍኩም እትፍርምሉ ሰነድ እዩ። ኣብዚ ኣብነት ክትረኽቡ ትኸእሉ ኢኹም፡-

www.nibud.nl/onderwerpen/rondkomen/lenen/#Geld-uitlenen.



"በዓል ቤተይ መርዓ ንእሽቶ ሓዉ ንኸኸፍል ክሕግዝ
ነይርዎ...
ከምእውን ንቤት እንዳ ኣሕማይ ኣብ
ሞርኮ ኣብ ምኸፋል እውን ክንሕግዝ ነይሩና። ኩሉ ግዜ
ምስ ስድርኡ ገለ ነገር ኣሎ። ኣይፋል ክብል ኣይደፍርን
እዩ። ስለዝኾነ ድማ ባዕልና ዝኾነ ገንዘብ ክንዓቁር
ኣይንኸእልን ኢና።"



ንጻቕጢ ምጽዋር

ባዕሎም እኹል ኣብ ዘይብሎም እዋን ኣዝማድ ብገንዘብ ክሕግዙ ዝግደዱ ስድራቤታት ኣለው። ኣብ ሓደ ነገር እጃምም ክበርከቱ ብወለዶም ዝግደዱ ቆልዑ ኣለው። እዚ ጸገማት ከስዕብ ይኸእል እዩ። ብዛዕባ ገንዘብ ምዝራብን ጽቡቕ ምድላዎት ምግባርን ኣገዳሲ እዩ። ሓደ ሰብ ጻቕጢ እንተገይርልኩም ግን እንታይ ትገብሩ?

- ብዛዕባ ዕላማታት ምዕቋርኩም ምስ መጻምድትኹም ተዘራረቡ። መኪና ክትገዝኡ ትደልዩ? ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ እንታይ ክተቐምጡ ከምዘለኩም ገብጡ። ገንዘብ ንዝሓትኹም ሰባት ትዓቕሩ ከምዘለኹም ንገርዎም።
- ምስ ኣታዊታትን ወጻኢታትን ሓፈሻዊ ትሕዝቶ ግበሩ። ዕቋራት ኣብ ናይ ዕቋር ሕሳብኩም ኣእትዉ። ትጽቢት ዝግበረሉን ዘይግበረሉን ወጻኢታት ኣብ ግምት ውሽጢ ኣእትዉ። እንታይ ይተርፍ? ብዘይ ዋላ ሓንቲ ነገር ክትገብሩ ትኸእሉ? ንኻልኣት ነቲ ሰደቓ ኣርእይዎም።
- ውላድኩም ንኻልኣት ምሕጋዝ እንተተማሂሩ ጽቡቕ እዩ። ግን ኣይተገድድዎም። ብዛዕባ ኣቲ ኩነታት ክትነግርዎም ትኸእሉ ኢኹም፤ ኣብነት፣ ናይቲ ገንዘብ ክትሰድሉ እትደልዩ ዘመድኩም። ብድሕሪኡ ውላድኩም ባዕሉ ክውስን ፍቐድሉ።
- ንሓደ ድኻ ዘመድ ዲኹም ትሕግዙ ዘለኹም? ኣብ ክንዲ ገንዘብ ከም ክዳውንትን ሻምፑ ዝኣመሰሉ ነገራት ክትሰዱ ትኸእሉ ኢኹም። ነቶም ኣቐሑት ኣብ ፍሉይ መሸጣ ኣብ ዝቐርብሉ እዋን ግዝእዎም።
- ገንዘብ ከይሓቱኹም ክንደይ ኣታዊ ከምዘለኩም ንማንም ሰብ ኣይትንገሩ። ገንዘብኩም ኣብ ናይ ምዕቋር ሕሳብኩም ኣእትዉ። ናትኩም PIN ምስ ዝኾነ ሰብ ኣይትካፍሉ።
- ኣብ ገለ ሃይማኖታት፣ ከም እስልምና፣ ከም ዓባይ ሰበይቲ መጠን ገንዘብኪ እንታይ ክትገብርኩ ከምዘለኪ ክትውሰኒ ይፍቀደልኪ እዩ። ገንዘብኪ ክትንክፍ ማንም ሰብ ኣይፍቀደሉን። ዝኾነ ሰብ ኣብ ጻቕጢ ክእትወኩም ዝፍትን እንተሃልዩ ከምዚ ባሉ።

ንተወሳኺ ምኽርታት፡ ረኣዩ www.femmesforfreedom.com/ik-zoek-hulp/moneymatters/groepsdruk



"ከሳብ ጓል 35 ዓመት ዝኸውን ኣይሰርሕን ነይረ።
ንመጻምድተይ ገንዘብ ምሕታት ምስደኸመኒ፡ ብመንገዲ
ዮቱብ ኣቢሊ ኬክ ምስራሕ ተማሃረ። ሕጂ ናይ ገዛእ
ርእሳይ ድኻን ኬክ ኣለኒ።"





ሰራሕ

እቲ አዝዩ ዝበለጸ ነገር ምስ እትሰርሕን ናይ ዝላ ርእሰኹም ኣታዊ ምስዝህልወኩምን እዩ። እቲ ዘሕዝን ግን እዚ ንገለ ደቂ ኣንስትዮ ከበድ እዩ። ቋንቋ ሆላንድ ኣጸጋጂ ኮይኑ ይረኽብኡ። ዲፕሎማ ዮብለንን። ተመኩር ዮብለለን። ብመጻምድተን ወይ ብወለደም (እንዳ ሓሙኣን) ክሰርሓ ኣይፍቀደለንን እዩ። እዚ ደው ከብለክን ኣይትፍቀዳሉ። ኣብ ምንታይ ንፋሳት ምጂንክን ክትፈልግ ፈትና። ንኩበሰኽን ስምዓኣን ሕልምኽን ተኸተላን።

ሰራሕ ብኸመይ ትረኽቡ፡

- ምስ ናይ ሰራሕ ትካላት ተመዝገቡ። መብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ተመሳሳሊ ሰሙን ሰራሕ ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም። ዋላ ብዘይ ዲፕሎማ።
- ክፉት መመልከቲ ምግባር። ኣብ ከምዚ ኩነታት፡ ንሓዲ ዓይነት ሰራሕ ኣይትሓቱን፡ ኣብቲ ትካል ክትሰርሑ ከምእትደልዩ ትሕብሩ።
- መዓልታዊ ብዝተኸለለ መጠን ብዙሓት መመልከቲታት ስደዱ። ሽዑ ሰራሕ ናይ ምርካብ ተኸእሎኹም ዝለዓለ እዩ።
- ክፍቲ ሰራሕ ንምርካብ ኣብ ኢንተርኔት ድለዩ። ንኣብነት ብመንገዲ www.indeed.nl ከምኡ'ውን ሊንኪድኢን። ከምኡ'ውን ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢታት (ፌስቡክ፡ ኢንስታግራም፡ ሊንኪድኢን) ሰራሕ ትደሊ ከም ዘለኹም ጽሓፉ።
- ከምኡ'ውን ግዝያዊ ወይ ዘይሕልምኹም ዝኾነ ሰራሕ ተቐበሉ። ሽዑ ኣብ መንጎ ሰራሕ ክህልወኩም እዩ። ኩሉ ግዜ ሰራሕ ክትቅይሩ ትኽእሉ ኢኹም።
- ናይ STAP ባጀት ንምርካብ ኣመልክቱ። ብድሕሪኡ ክሳብ 1000 ዩሮ ዝበጽሕ ድምር ገንዘብ ክትረኽቡ ኢኹም ባዚ ድማ ስልጠና፡ ትምህርቲ ወይ ኮርስ ክትከታተሉ ትኽእሉ። እዚ ድማ ሰራሕ ናይ ምርካብ ዝሓሸ ዕድል ክህበኩም እዩ።

ንተወሳኺ ምኽርታት ኣብዚ ተወክሱ [www.femmesforfreedom.com/ik-zoek-hulp/ money matters/werken](http://www.femmesforfreedom.com/ik-zoek-hulp/moneymatters/werken).

ሓገዝ

Stichting Lezen en Schrijven ኣብ ምምሃር ቋንቋ ሆላንድ፡ ምስ ሰራሕ ምምልካት፡ ስነ-ቁጽሪ፡ ምስ ኮምፒተርን ጉዳያት ገንዘብን ብነጻ ክሕግዘኩም ይኽእል እዩ። ኣብ www.stichtinglezenenschrijven.nl ረእዩ። ኣብ www.taalvoorhetleven.nl/index.php?empowerment ብዛዕባ ሰራሕ ብነጻ ብኢንተርኔት ትምህርቲ ክትወስዱ ትኽእሉ ኢኹም።





ይምርጾ አለኹ

ዳርጋ 40 ሚሊታዊ ሓዳር ብፍትሕ እዩ ዝውዳእ። ብዙሓት ደቂ ኣንሰትዮ በዚ ምኽንያት ናይ ገንዘብ ጸገማት የጋጥሙን። ስለዚ ናይ ገንዘብ ጉዳይ ንመጻምድትኺ ጥራይ ኣይትግደፍዮ። ብዛዕባኡ ተዘራረቡ፣ ስምምዓት ግበሩን ምስ ቤት ጽሕፈት ውዕሊ ኣመዝግብዎምን። ቅድሚ ምምርጻኺ እውን እንተኾነ ይምረጽ።

ምስ መጻምድትኹም ብዛዕባ ገንዘብ ንክትዛራረቡ ዝሕግዝኹም ምኽርታት፡-

- ብዛዕባ ገንዘብ ሕቶታት ንሓድሕድኩም ተሓተቱ። በዚ መንገዲ ድማ ብዝያዳ ክትፋለጡ ኢኹም። ቆጣቢት ዲኺ? ምዕቋር ትፈትዊዮ? እንታይ እዩ ዘጨንቕኪ?
- ቡቲ ኣወንታዊ ነገራት ጀምሪ። መጻምድትኺ ብዙሕ ገንዘብ ድዩ ዘውጽእ ዘለዎ? ከምኡ በልዮ። ግን ነቲ ዕላል ኣወንታዊ ግበርዮ።
- ብዛዕባ ዕላማታትኪ ተዘዛራረቡ። ርሑቕ ጉዕዞ ክትገብሪ ትደልዩ? ክንደይ ክትዕቅቢ ከምዘለኪ ጸብጽቢ። ሓደ ዓይነት ዕላማ የብልክሙን? ከምዚ እንተኾይኑ ግቡእ ምድላዎት ግበሩ።

ብመሰረት ሕጊ ምምርጻው

"ሃይማኖታዊ ሓዳር ጥራይ እዩ ነይሩኒ። ስለዚ ብመሰረት

ሕጊ ኣይኮነን። ክንፋታሕ ከለና ናይ መናበዩ መሰል ኣይነበረንን ማለት እዩ። ገዝሚ እውን ቃል ኣትዩለይ ነይሩ። ግን እዚ ተቐቢለ ኣይፈልጥን"።

ንዓኺ ንምክልኻል፣ ኣብ ሆላንድ መጀመርያ ብሕጋዊ መንገዲ ክትምርጻዊ ኣለኪ። ብድሕሪኡ ሃይማኖታዊ ሓዳር ክህልወኪ ይኸእል እዩ። እቲ ሕጊ ብቐጥታ ብርክት ዝበሉ ነገራት ይሰርዓልኪ። ከም ፍትሕ እንተጋጢሙኪ ንቀለብ ቁልዓ ዝኸውን ገንዘብ። ድሕሪኡ ካብ መጻምድትኺ ነበር ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ ድምር ገንዘብ ክትረኽቡ ኢኺ። ኣብ እስልምና ውን ፍትሕ ምስ ዘጋጥም መሰል ኣለኪ። መጻምድትኺ እንተዘይኣዚዙ ግን ቤት ፍርዲ ከገድዶ ኣይክእልን እዩ። ሃይማኖታዊ ሓዳር ጥራይ ድዩ ነይሩኪ? ኩሉ ግዜ ሕጋዊ ሓዳር ክትገብር ትኽእሊ ኢኺ።



ምምርጫው ንጉብረትናን ዕዳናን እንታይ ማለት እዩ?

ቅድሚ 1 ጥሪ 2018 ዲኹም ተመርዒኹም? ከምኡ እንተኾይኑ፡ ብቐጥታ ኣብ **ሓቢራዊ ንብረት** ኢኹም ተመርዒኹም። ኩሉ እቲ ቅድሚ መርዓን ኣብ እዋን መርዓን ዝነበረኩም ንብረትን ዕዳታትን ናትኩምን ናይ መጻምድትኹምን ናይ ሓባር እዩ። ኣብ እዋን ፍትሕ፡ ንኹሉ ብፍትሓዊ መንገዲ ከትመቐልዎ ኣለኩም።

ኣብ 1 ጥሪ 2018 ወይ ድሕሪኡ ዲኹም ተመርዒኹም ወይ መደብ መርዓ ኣለኩም? ከምኡ እንተኾይኑ፡ ብቐጥታ ኣብ **ውሱን ሓቢራዊ ንብረት** ኢኹም ትምርጫዉ። ኣብ ግዜ ሓዳር ዘፍረኹምዎ ኩሉ ነገር ፍትሕ እንተጋጢሙ ብፍትሓዊ መንገዲ ክምቀል ኣለዎ። ኩሉ ካብ ቅድሚ መርዓ ዝነበረ ብሕታዊ ኮይኑ ይቐጽል።

ኩነታት ሓዳር

እንታይ ናትኩም ብሓባር እንታይ እዩ ብሕታዊ ምዃኑ ከትውስኑ ትደልዩ'ዶ? እዚ ድማ ኣብ ኖታሪ/ቤት ጽሕፈት ውዕሊ/ ቅድሚ መርዓ ዝግበር ስምምዓት ብምትካል ክፍጸም ይከኣል።

እዚ ከትገብሩ ትኽእሉ ኢኹም ዋላ ድሮ ተመርዒኹም እንተኾንኩም። ዝኾነ ይኹን ሕቶታት ኣለኩም? ናብ መስመር ቴሌፎን ኖታሪ-ብቐጽሪ ስልኪ 0900 3469393 ደውሉ።

ገዝሚን ምሕር/መሒርን።

ሕጊ ሆላንድ ገዝሚ ይኹን ሚሕር/መሒር የብሉን። ስለዚ ብቤት ፍርዲ ኣቢልኩም ጸገማት ከትፈትሑ ኣይትኽእሉን ኢኹም። ስለዚ ብዛዕባ እዚ ዝኾነ ስምምዕ ምስ ኖታሪ/ቤት ጽሕፈት ውዕሊ/ ከትስነዱ ይግባእ። ንኣብነት ኩሉ ወርቂ ናትኪ ጥሪይ ኮይኑ ከምዝጸንሑ። እዚ ቅድሚ ምምርጫኺ እውን ግበርዮ።

ኣብ ወጻኢ ሃገር ዲኹም ትምርጫው ዘለኹም? ኣብኡ እውን ምድላዎትኩም መዝግብዎ። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሃገር ሕግታት ዝተፈላለዩ ምዃኑ ኣስተውዕሉ። ምስ ኢማም እትገብርዎ ስምምዓት ብመሰረት ሕጊ ሆላንድ ኣይሕሰብን እዩ።



"በዓል ቤተይ ናብ ዕዳጋ ምግባር ጥራይ እዩ ክወጽእ
ዝፈቐደለይ። 25 ዩሮ ኣለኒ ከምእውን
ቅብሊት ከርእዩ ኣለኒ። ፍትሕ ይደሊ እዮ።
ግን ኣይደፍርን። ንነብሰይ ክኣልይ ኣይክእልን እዮ።
ከምኡ'ውን ድሕሪኡ ናብ ፓኪስታን ከይመልሰኒ
እፈርሕ እዮ።"





አነ ከፋታሕ ደልየ አለኹ/ይፋታሕ አለኹ

አብ ሆላንድ ኩሉ ሰብ ናይ ፍትሕ መሰል አለዎ። ንመጻምድትኻ ፍቓድ ክትሓትት ኣየድልየክን እዩ። ፍትሕ ትደልዩ ዲኺ? ኣይትፍርሒ። መሰላት ኣሎኪ።

- ብመሰረት ሕጊ ዲኺ ተመርዒኺ? ከምኡ እንተኾይኑ ሙብዛሕትኡ ግዜ ንመናበዪ ዝኸውን መሰል ኣለኪ። ድሕሪኡ መጻምድትኺ ነበር ወርሓዊ ድምር ገንዘብ ክኸፍለኪ እዩ።
- ናይ ሆላንድ ፓስፖርት እንተሃልዩኩም ዝኾነ ሰብ ከባርረኩም ኣይክእልን እዩ። መንበሪ ፍቓድ ኣለኩምዶ? እንተድኣ ተጠራጢርኩም ንኣገልግሎት ኢሚግሬሽንን ናቲራላይዜሽንን ብቐጽሪ ስልኪ 088 043 04 30 ተወከሱ።
- UWW ሰራሕ ንምርካብ ክሕግዘኩም ይኽእል እዩ። ክትሰርሑ ኣይትኽእሉን? ዝኾነ ነገር መሰል እንተሃልዩኩም ንምርኣይ ኣብ www.berekenuwrecht.nl አጻርዩ።

መዘኻኸሪ፡- ትፋትሑ እንተሃሊኹም፡ ነገራት ከተረጋግጹ ምኽኣልኩም ኣገዳሲ እዩ። ኣብዚ ኣብ ወጻእን እንታይ ዓይነት ንብረት ከምዘለኩም ተኸታተሉ።

ካብ ሃይማኖታዊ ሓዳር ምርሓቕ

ፍትሕ ትደልዩ ግን መጻምድትኺ ኣይተሓበበርን? ኣብ www.femmesforfreedom.com ርእዩ።

ገዝሚኺ ብውሑስ መንገዲ ምሕላው

"ኩሉ ናይ ወርቂ ገይጽታት ኣብ ዝይ ኣቐሚጠዮ ነይረ። ኣነን በዓል ቤተይን ፍትሕ ምስደለና ኩሉ ወሲድዎ። ሕማቕ ኣጋጣሚ ኮይኑ፣ መርትዖ ኣይነበረንን። ኣይተመለሰለይን።"

እቲ ዝበለጸ ውሑስ ኣማራጺ ውሑስ-መቐመጢ ተኻሪኺ ክቡር ገይጽታትኪ ኣብኡ ምቕማጥ እዩ። መጻምድትኺ ገዝሚኺ መንጢሉኪ ድዩ? ከምኡ እንተኾይኑ እቲ ወርቂ ከም ዝነበረኪ ንቤት ፍርዲ ከተረጋግጹ ኣለኪ፣ ንኣብነት ብፎቶታትን ቪዲዮታትን። ብተወሳኺ ብተሌፎን ወይ መልእኽቲ ኣቢልኪ ኑዛዜ ክትረኽቡ ፈትኒ።





ሓገዝ ምስ ንገንዘብ ዝምልከት ስክፍታታት

ጉዳይ ገንዘብኩም ብሰርዓት ክትሕዙ ኣይትኸእሉን ኣለኹም? ኣብ ዝኸነ ሰብ ከጋጥም ይኸእል እዩ። ፋይናንሳዊ ጸገማት ባዕሎም ፈጺሞም ኣይጠፍኡን እዮም። ሰለዚ፡ ቀልጢፍኩም ሓገዝ ድለዩ።

ስሙ ዘይተገልጸ ሓገዝ

ነቲ ፈተና ኣብ www.geldfit.nl ውሰዱ ከምኡ'ውን ኣብ ጉዳይ ገንዘብኩም ምኽሪ ውሰድ። ብተወሳኺ ንምኽርን ማዕዳን ብነጻ ናብ **0800 - 8115** ክትድውሉ ትኸእሉ ኢኹም ወይ ድማ ብ www.0800-8115.nl ዕላል ምግባር።

ኢመይላትን ደብዳቤታትን ኣብ ምንባብ ወይ ምጽሓፍ ሓገዝ

ኣብ ከባቢኹም ንዝርከቡ ወለንተኛታት ብ www.schuldhulpmaatje.nl ከምእውን www.humanitas.nl ኣጻርዩ። ምስ ኸበድቲ ደብዳቤታት፡ ምምሕዳርኩም፡ ረብሓታት ምሕታት ወዘተ ብነጻ ይሕግዙ። ኣብ ስልክኹም ነጻ ናይ **fiKks** ኣፕሊኬሽን ኣውርዱ ከምእውን ብዛዕባ ንገንዘብ ሕቶታት ክሕግዘኩም ምስ ሓደ **'9Cኪ'** ተራኹቡ።

ቤት-መዘጋጃ ንፋይናንሳዊ ስክፍታታት

ዕዳ ኣለኩም ድዩ? ካብቲ ቤት-መዘጋጃ ናይ ዕዳ ሓገዝ ሕተቱ። እዚ ድማ ብነጻ እዩ።

ነጻ ሕጋዊ ሓገዝ

ምስ ኣሰራሲኹም ጸገም የጋጥመኩም ኣሎ ድዩ? ፍትሕ ትደልዩን ሕቶታት ኣለኩም? ማእከል ሕጋዊ ረድኤት ብነጻ ምኽሪ ዝህብኹም ተማሃር ሕጊ ይቐጽር። www.rechtswinkel.startpagina.nl ረኣዩ ወይ www.juridischloket.nl

ሓገዝ ምስ ባጀት/ጉዳያት ንገዘብ

ንሓገዝ ረኣዩ፡ <https://www.nibud.nl/tools/geldplan-statushouders/> ኣብ www.nibud.nl/onderwerpen/rondkomen/vuistregels-check-plan-spaar-bewaar መብርሂ ዘለዎም ቪድዮታት ክትረኽቡ ኢኹም።

ኢንተርነት ዘለዎም ህዝባዊ መደበራት ስራሕ

ኣብ ገዛኹም ኢንተርነት የብልኩምን ወይ ክትጥቀሙ ኣይትኸእሉን? እቲ ቤት-መጻሕፍቲ መብዛሕትኡ ግዜ ክትጥቀሙ እትኸእሉ ኮምፒዩተራት ኣለዎ። ኣብ ሆቴላት፡ መዓርፎ ነፈርቲ፡ ቡን ባር ኢንተርነት ክትጥቀሙ ትኸእሉ ኢኹም (ብነጻ)። ላፕቶፕ ወይ ሞባይል ኪድልየኩም እዩ።



ንፍጽነት አንስቲ